

Nr 2

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om höjning av folkpensioner m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 2 mars 1956 dagtecknad proposition, nr 107, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om höjning av folkpensioner m. m., och

2) lag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering,

dels ock för budgetåret 1956/57 under femte huvudtiteln anvisa

till *Bidrag till folkpensioner m. m.* ett förslagsanslag av 1 600 000 000 kronor,

till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m.m.* ett förslagsanslag av 16 400 000 kronor, samt

till *Fondering för framtida pensionsändamål* ett anslag av 275 000 000 kronor.

I samband med propositionen har utskottet behandlat

dels tio i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

a) de likalydande motionerna nr 512 i första kammaren av herr *Manner-skantz* och nr 678 i andra kammaren av herr *Hagård m. fl.*,

b) de likalydande motionerna nr 518 i första kammaren av herr *Birke m. fl.* och nr 700 i andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.*,

c) de likalydande motionerna nr 540 i första kammaren av herrar *Norling* och *Öhman* och nr 696 i andra kammaren av herr *Senander*,

d) de likalydande motionerna nr 541 i första kammaren av herr *Ohlon m. fl.* och nr 697 i andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.*,

e) motionen nr 698 i andra kammaren av herr *Rimmerfors* samt

f) motionen nr 699 i andra kammaren av herr *Rimmerfors*;

dels ock två före propositionens avlämnande väckta likalydande motioner, nämligen nr 344 i första kammaren av herr *Weiland* och nr 264 i andra kammaren av herr *Hamrin*.

Propositionen har hänvisats, såvitt angår anslag under femte huvudtiteln, till statsutskottet samt i övrigt till behandling av lagutskott. Motionerna
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1956. 6 saml. 2 avd. Nr 2.*

2 *Sammansatt stats- och andra lagutskotts utlåtande nr 2 år 1956*

I: 518 och II: 700 har hänvisats till statsutskottet. Motionerna I: 541 och II: 697 har hänvisats, i vad de avser förslaget till lag om höjning av folkpensioner m. m., till behandling av lagutskott och i övrigt till statsutskottet. Övriga motioner har hänvisats till behandling av lagutskott. I vad propositionen och motionerna hänvisats till lagutskott har de tilldelats andra lagutskottet.

Efter överenskommelse mellan statsutskottet och andra lagutskottet har propositionen och motionerna överlämnats till behandling av sammansatt stats- och andra lagutskott.

Redogörelse för de i motionerna framställda yrkandena lämnas i det följande under resp. rubriker.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de genom propositionen framlagda förslagen, ävensom i fråga om de skäl, som motionärerna åberopat för sina yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till propositionen samt motionerna II: 678, II: 700, II: 696, II: 697, II: 698 och II: 699 samt I: 344.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att från och med juli 1956 folkpension i form av allmän ålderspension, tilläggspension, änkepension eller hustrutillägg skall för år räknat höjas med belopp motsvarande fyra indextillägg eller med 160 kronor för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter ålderspension eller tilläggspension eller vars hustru uppbär hustrutillägg, ävensom för änkepensionsberättigad och för hustru, som uppbär hustrutillägg, samt med 200 kronor för annan pensionsberättigad.

I enlighet härmed skulle alltså — bortsett från kommunalt bostadstillägg — vid nuvarande indextilläge folkpensionen för en ensamstående ålderspensionär eller en ensamstående invalidpensionär med full invalidpension komma att uppgå till 2 100 kronor om året och folkpensionen för två gifta ålders- eller invalidpensionärer till sammanlagt 3 360 kronor om året. Änkepensionens och hustrutilläggets maximibelopp skulle komma att stiga till 1 680 kronor om året.

Änke- och änklingsbidragen föreslås höjda på samma sätt som änkepensionerna.

Förhöjningen föreslås utgå efter samma regler som de nuvarande indextilläggen, fränsett att någon anknytning till pensionspristalet inte sker.

I fråga om finansieringen av de förhöjda förmånerna föreslås, att stat och kommun skall bidra till förhöjningen i samma proportion som i fråga om indextilläggen.

Ökningen av statens kostnader på grund av pensionsförhöjningen föreslås skola motvägas genom en höjning av folkpensionsavgiftens uttagsprocent från 1,8 till 2,5. Denna avgiftshöjning föreslås träda i kraft den

1 januari 1957; dock anses nuvarande bestämmelser böra gälla i fråga om pensionsavgifter, som påföres för år 1957 och tidigare år.

Vidare förordas i propositionen en viss fondbildning i syfte att lägga en finansiell grund för en blivande pensionsreform. En första insats till en sådan fondbildning föreslås skola göras genom att det belopp, som under budgetåret 1956/57 beräknas inflyta genom den av 1955 års riksdag beslutade höjningen av skattesatsen för aktiebolag, ekonomiska föreningar m. fl., eller 275 milj. kr., avsättes till en för ändamålet särskilt inrättad fond i stället för att på i statsverkspropositionen föreslaget sätt tillföras budgetutjämningsfonden och inestå på särskilt konto i riksbanken. Fonderingen föreslås redovisad över ett särskilt anslag på femte huvudtiteln, benämnt Fondering för framtida pensionsändamål.

För budgetåret 1956/57 begäres till Bidrag till folkpensioner m. m. ett förslagsanslag av 1 600 milj. kr. och till Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m. ett förslagsanslag av 16,4 milj. kr.

Slutligen föreslås vissa mera formella ändringar i folkpensioneringslagen i anledning av att lagen om socialhjälp från och med den 1 januari 1957 ersätter den nuvarande fattigvårdslagen.

De vid propositionen fogade lagförslagen är av följande lydelse.

Förslag
till
Lag
om höjning av folkpensioner m. m.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Folkpension i form av allmän ålderspension, tilläggspension, änkepension eller hustrutillägg skall höjas för år räknat med

160 kronor för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter ålderspension eller tilläggspension eller vars hustru uppbär hustrutillägg, ävensom för änkepensionsberättigad och för hustru, som uppbär hustrutillägg, samt 200 kronor för annan pensionsberättigad.

Bidrag enligt lagen den 26 juli 1947 om bidrag till änkor och änklingar med barn skall höjas med 160 kronor för år.

2 §.

Vad i lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering, lagen den 30 juni 1947 om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen och lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn stadgas rörande index-tillägg skall i tillämpliga delar gälla med avseende å höjning enligt förevarande lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1956.

Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering

Härigenom förordnas, att 18 § 2 mom., 19 § 2 mom. och 26 § lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

18 §.

2 mom. För tid, under vilken pensionsberättigad är intagen *å fattigvårdssamhälle tillhörig anstalt* eller mot avgift, som av *fattigvårdssamhälle* erlägges, åtnjuter vård eller försörjning å annan anstalt, äger *fattigvårdssamhället* uppbära honom tillkommande folkpension samt därav tillgodogöra sig i förra fallet kostnaderna för vården eller försörjningen och i senare fallet utgiven dagavgift och annan vårdkostnad; dock skall *fattigvårdssamhället* vara *skyldigt* att av pensionsbeloppet månatligen tillhandahålla den pensionsberättigade 30 kronor eller, där den pensionsberättigade på grund av sitt tillstånd ej kan begagna sig av kontanta medel, använda motsvarande belopp för ökande av hans trivsel eller eljest till hans personliga nytta. *Lag samma vare, då fattigvårdssamhälle haft kostnader för vård av pensionsberättigad under sådana omständigheter, att samhället är berättigat till ersättning jämlikt 40 § 3 mom. i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården.*

(Föreslagen lydelse)

18 §.

2 mom. För tid, under vilken pensionsberättigad är intagen *i hem, som avses i 18 § lagen om socialhjälp*, eller mot avgift, som av *kommun* erlägges, åtnjuter vård eller försörjning å annan anstalt, äger *kommunen* uppbära honom tillkommande folkpension samt därav tillgodogöra sig i förra fallet kostnaderna för vården eller försörjningen och i senare fallet utgiven dagavgift och annan vårdkostnad; dock skall *kommunen* vara *skyldig* att av pensionsbeloppet månatligen tillhandahålla den pensionsberättigade 30 kronor eller, där den pensionsberättigade på grund av sitt tillstånd ej kan begagna sig av kontanta medel, använda motsvarande belopp för ökande av hans trivsel eller eljest till hans personliga nytta.

Har pensionsberättigad, som i vederbörlig ordning förklarats berättigad till vård å statlig anstalt för sinnessjuka, psykiskt efterblivna eller fallandesjuka, på grund av utrymmesbrist icke kunnat mottagas eller behållas å dylik anstalt, skall vad i

¹ Senaste lydelse av 18 § 2 mom. se SFS 1955:394 och av 19 § 2 mom. se SFS 1953:291.

(Gällande lydelse)

Vad här ovan sagts om fattigvårdssamhälles rätt att uppbära pension skall äga motsvarande tillämpning å kommun, såvitt angår pensionsberättigad, som jämlikt barnavårdslagen den 6 juni 1924 omhändertagits av barnavårdsnämnd.

19 §.

2 mom. Pensionsavgift skall utgå med 1,8 procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt för året taxerade inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Makar, som båda äro avgiftspliktiga och taxeras enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser, skola erlägga avgift med sammanlagt högst 360 kronor. Därvid skall iakttagas, att om vardera makens taxerade inkomst överstiger 10 000 kronor, envar påföres pensionsavgift med 180 kronor. Om endast den ene makens taxerade inkomst överstiger 10 000 kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av makarnas pensionsavgifter ej överstiger 360 kronor.

Avgiftspliktig, som taxeras enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser och vilkens make är fritagen från skyldighet att erlägga pensionsavgift allenast därför att för denne icke beräknats taxerad inkomst, skall erlägga avgift med högst 360 kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra och tredje styckena här ovan skall erlägga avgift med högst 180 kronor.

Enligt ovan — — — — — hela krontal.

(Föreslagen lydelse)

första stycket stadgats äga motsvarande tillämpning för tid, under vilken kommun haft kostnader för sådan enskild vård av den pensionsberättigade, som vid prövning i den ordning Konungen bestämt befinnes tillfredsställande.

19 §.

2 mom. Pensionsavgift skall utgå med 2,5 procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt för året taxerade inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Makar, som båda äro avgiftspliktiga och taxeras enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser, skola erlägga avgift med sammanlagt högst 500 kronor. Därvid skall iakttagas, att om vardera makens taxerade inkomst överstiger 10 000 kronor, envar påföres pensionsavgift med 250 kronor. Om endast den ene makens taxerade inkomst överstiger 10 000 kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av makarnas pensionsavgifter ej överstiger 500 kronor.

Avgiftspliktig, som taxeras enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser och vilkens make är fritagen från skyldighet att erlägga pensionsavgift allenast därför att för denne icke beräknats taxerad inkomst, skall erlägga avgift med högst 500 kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra och tredje styckena här ovan skall erlägga avgift med högst 250 kronor.

(Gällande lydelse)

26 §.

Ordförande eller ordförandes
suppleant samt ledamot eller ledamots
suppleant i pensionsnämnd må
endast den man eller kvinna vara,
som är i kommunen boende samt
icke är omyndig eller i konkurstill-
stånd *eller av allmänna fattigvår-
den omhändertagen för varaktig för-
sörjning.*

Ej må — — — — — valkorporation godkännas.

(Föreslagen lydelse)

26 §.

Ordförande eller ordförandes
suppleant samt ledamot eller ledamots
suppleant i pensionsnämnd må
endast den man eller kvinna vara,
som är i kommunen boende samt
icke är omyndig eller i konkurstill-
stånd.

---

*Denna lag träder i kraft den 1
januari 1957; dock skola äldre be-
stämmelser gälla i fråga om pen-
sionsavgifter, som påföras för 1957
eller tidigare år.*

Standardhöjningen av folkpensionerna

Propositionen

Föredragande departementschefen, statsrådet Ericsson, berör i propositionen inledningsvis frågan om vilken levnadsstandard man genom folkpensionen avsett att bereda de gamla och arbetsoförmögna och lämnar vidare en redogörelse för utvecklingen av folkpensionerna alltifrån det 1946 års pensionsreform genomfördes. Departementschefen anför:

»Vid 1946 års pensionsreform rådde enighet om att omsorgen om de gamla och arbetsoförmögna inte borde begränsas till att ge dem livets oundgängliga nödortft utan fastmer inriktas på att bereda dem en levnadsstandard, som kunde anses skälig i förhållande till den, varå medborgare med låga inkomster i gemen levde. I överensstämmelse härmed utformades 1946 års lag om folkpensionering på sådant sätt att folkpensionärerna fick avsevärt bättre försörjningsförhållanden än de haft tidigare.

För att pensionärerna skulle kunna bibehålla den sålunda erhållna försörjningsstandarden blev det 1948 nödvändigt att förhöja pensionerna genom särskilda dyrtidstillägg. Efter beslut av 1950 års riksdag fick dyrtidskompensationen formen av en automatiskt verkande indexreglering, vilken syftade till att upprätthålla det realvärde folkpensionerna hade då de beslutades år 1946.

År 1953 genomfördes på förslag av Kungl. Maj:t en standardhöjning av folkpensionerna. I propositionen härom (nr 15) framhöll dåvarande chefen för socialdepartementet bl. a. att den fortgående allmänna produktionsstegringen medfört, att de i arbetslivet verksamma överlag inte blott fått täckning för de sedan år 1946 stegrade levnadskostnaderna utan även erhållit en avsevärd standardförbättring. Denna standardförbättring hade inte någon motsvarighet för folkpensionärernas vidkommande. Det vore emellertid enligt departementschefens mening riktigt, att även folkpensionärerna bereddes en rättvis andel i den allmänna standardhöjningen.

Den standardhöjning, som av statsmakterna beslöts år 1953, motsvarade 40 procent av grundpensionernas belopp och resulterade i att detta belopp jämte då utgående indestillägg blev 75 procent högre än de ursprungliga grundpensionerna.

I detta sammanhang må erinras om att stora kategorier folkpensionärer erhöill ytterligare pensionsförbättringar — i regel från och med år 1954 — genom vissa av 1952 års riksdag beslutade lagändringar, varigenom folkpensioneringens inkomstprövning mildrades och de tidigare statliga bostadstilläggen ersattes med kommunala bostadstillägg.

Enligt beslut av 1955 års riksdag har från och med den 1 januari 1956 i folkpensionernas grundbelopp inarbetats såväl vissa indestillägg som de år 1953 beslutade standardtilläggen. Samtidigt beslöts en höjning av änke-

pensionerna, hustrutilläggen och bidragen till änkor och änklingar med barn. Härefter är den allmänna ålderspensionen för var och en av två därtill berättigade makar 1 360 kr. och för ogift person 1 700 kr. Å dessa belopp utgår indextillägg.

Indexberäkningen grundas nu på ett pensionspristal som avser förhållandet mellan det allmänna prisläget under varje månad och prisläget i december 1951. Pensionspristålet gäller under tredje månaden efter den som beräkningen avser. För varje höjning av pensionspristålet med tre enheter utgår ett indextillägg till allmän ålderspension, tilläggs-pension, änke-pension, hustrutillägg samt änke- och änklingsbidrag. Varje indextillägg utgör 40 kr. för gift ålderspensions-, invalidpensions- och sjukbidragstagare, vars make också har folkpension som inte utgöres av enbart grundpension, ävensom för personer med änke-pension, hustrutillägg eller änke- eller änklingsbidrag, samt 50 kr. för andra folkpensionstagare. Pensionspristålet har fastställts till 110 för januari samt till 111 för februari, mars och april 1956, vilket innebär att tre indextillägg utgått eller skall utgå under dessa fyra månader. Den allmänna ålderspensionen, inklusive indextillägg, utgör alltså för närvarande för envar av två makar, som båda är pensionsberättigade, 1 480 kr. och för ogift pensionstagare 1 850 kr. Härtill kommer i ett mycket stort antal fall andra tillägg än indextillägg, i främsta rummet kommunala bostadstillägg.»

Efter det propositionen avlämnades har pensionspristålet fastställts för maj månad innevarande år till 112. Att pensionspristålet stigit till 112 betyder, att för maj månad utgår fyra indextillägg på folkpensionerna i stället för, såsom t. o. m. april månad, tre. Detta innebär, att den allmänna ålderspensionen, inklusive indextillägg, fr. o. m. maj månad utgör för envar av två makar, som båda är pensionsberättigade, 1 520 kronor och för ogift pensionstagare 1 900 kronor.

Departementschefen framhåller i fortsättningen i propositionen, att sedan beslutet om en standardförhöjning av folkpensionerna fattades vid 1953 års riksdag, ett betydande ekonomiskt framåtskridande ägt rum, vilket tagit sig uttryck i en förbättrad levnadsstandard för den i förvärvslivet arbetande delen av befolkningen. Tiden syntes därför nu vara inne att överväga frågan om ytterligare standardhöjning av folkpensionerna. Departementschefen erinrar i denna fråga till en början om de överväganden, som låg till grund för 1953 års beslut om s. k. standardtillägg för folkpensionerna:

»I den förut omnämnda propositionen nr 15 till 1953 års riksdag anförde dåvarande chefen för socialdepartementet, att industriarbetarna utgjorde en grupp, inom vilken lönestegringen syntes tämligen väl återspegla välståndsutvecklingen. För vuxen manlig industriarbetare hade den genomsnittliga timförtjänsten under tiden 1946—1952 stigit med nära 90 procent. Emellertid vore det motiverat att, med hänsyn bl. a. till att för

flertalet folkpensionärer någon minskning av inkomstökningen genom skatt inte förelåg, göra uppräknigen mindre än med det nämnda procenttalet. Standardförbättringens storlek borde också anpassas efter de möjligheter som — utan att andra angelägna reformer behövde undanskjutas — funnes för en utgiftstegring av den omfattning varom vore fråga. En sammanlagd uppräknigen av de år 1946 beslutade folkpensionerna med cirka 75 procent vore rimlig och möjlig. Om man avräknade den förhöjning om tillhoppa 35 procent som folkpensionärerna redan erhållit i form av indexförhöjning, skulle detta innebära en ytterligare höjning med 40 procent av pensionernas grundförmåner (härav hade dock 5 procents höjning redan under år 1952 tillkommit pensionärerna i form av extra tillägg).

Vad sålunda anförts av departementschefen godtogs av riksdagen.»

Genom de år 1953 beslutade standardtilläggen avsågs sålunda, framhåller departementschefen, att giva pensionärerna del i välståndsutvecklingen till och med år 1952. Sedan dess hade löneutvecklingen i landet fortsatt att vara stigande. Med samma beräkningsmetoder som användes år 1953 och med beaktande jämväl av de ändringar i beskattningsreglerna som genomförts sedan dess syntes man komma fram till att en standardhöjning av folkpensionerna, motsvarande fyra indextillägg, nu skulle vara motiverad.

I fråga om storleken av den standardförbättring som nu borde beredas folkpensionärerna anför departementschefen vidare:

»Vid bedömningen av hithörande spörsmål bör beaktas, att ett stort antal folkpensionärer genom de från och med år 1954 införda kommunala bostadstilläggen fått en inte obetydlig standardförhöjning. Det är därför inte osannolikt att den relativa standard, som för folkpensionärernas del avsågs med 1953 års beslut, kunnat vidmakthållas för många folkpensionärer trots att ytterligare standardtillägg inte tillkommit sedan dess.

Vad nu sagts bör dock inte hindra att folkpensionärerna erhåller en standardförbättring motsvarande fyra indextillägg. Det kan nämligen inte förnekas att den nuvarande folkpensionen, om inte vid sidan av densamma finnes andra inkomster, endast medger en blygsam levnadsnivå. Vidare torde det råda en allmän mening därom att ett mera effektivt pensionsystem än den nuvarande folkpensioneringen bör genomföras så snart som möjligt. Ehuru någon ställning ännu ej tagits till frågan, hur ett reformerat pensionssystem bör vara utformat, kan den standardförbättring, varom nu är fråga, ses såsom ett steg på vägen mot ett sådant system. Med hänsyn härtill och då samhällsekonomiska förutsättningar synes föreligga för att nu genomföra en standardförhöjning motsvarande fyra indextillägg, föreslår jag att beslut fattas om att folkpensionerna — och även änke- och änklingsbidragen — förhöjes på angivet sätt.

I samband med att de kommunala bostadstilläggen den 1 januari 1954 avlöste de förutvarande statliga bostadstilläggen och de av kommunerna beslutade särskilda bostadstilläggen föreskrevs, såsom framgår av den förut

lämnade redogörelsen, att den som vid utgången av år 1953 åtnjöt statligt bostadstillägg skulle för tiden därefter åtnjuta kommunalt bostadstillägg med minst det belopp, varmed statligt bostadstillägg skulle ha utgått, om bestämmelserna därom alltjämt varit gällande. Denna övergångsbestämelse har medfört att kommunalt bostadstillägg utbetalas i framför allt många fall av anstaltsvård, då kommunerna med hänsyn till omständigheterna generellt bestämt att kommunalt bostadstillägg ej skall utgå. Det vill synas som om dessa övergångsanordningar borde kunna avvecklas i den mån folkpensionerna höjs. Det är min avsikt att låta utreda detta spörsmål.»

Under förutsättning att antalet indextillägg — f. n. fyra — blir oförändrat, innebär förslaget i propositionen att från och med juli 1956 den allmänna ålderspensionens totalbelopp för år räknat blir 1 680 kr. för var och en av två till sådan pension berättigade makar och 2 100 kr. för ogift person.

Motioner

I de före propositionens avlämnande väckta *motionerna I: 344 och II: 264* har föreslagits, »att riksdagen måtte besluta, att folkpensionen från och med den 1 januari 1957 höjes till 2 400 kronor för ensamstående och för gifta makar till 3 600 kronor per år samt att det måtte uppdragas åt Kungl. Maj:t att till årets riksdag låta utarbета förslag till huru denna och kommande höjningar, till dess existensminimum uppnåtts, skall finansieras».

Motionärerna åsyftar med sitt förslag »en utbyggnad av folkpensionen i den omfattning att den måtte bli den hela folket omfattande pensioneringen, innebärande trygghet mot nöd och umbäranden för alla åldringar, som i en icke alltför avlägsen framtid måste genomföras».

I motiveringen till motionerna behandlas endast frågan om pension på ålderdomen; frågan om invalidpension och sjukbidrag samt änkepension och hustrutillägg beröres alltså icke, ej heller frågan om de s. k. änke- och änklingsbidragen.

I *motionerna I: 512 och II: 678* har hemställts, att riksdagen måtte besluta »att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan angående en höjning av grundpensionsbeloppet till invalider och sjukbidragsberättigade från 200 till minst 400 kronor per år och att resultatet av en dylik utredning föreläggas 1957 års riksdag».

I motionerna erinras om att grundpensionsbeloppet fastställt till 200 kronor år 1946 och att grundpensionen alltjämt utgår med samma belopp samt uttalas, att staten bör svara för att statliga förmåner utgår med oförändrat realvärde och följaktligen lämna dyrtidstillägg å förmånerna vid penningvärdeförsämring. Den ifrågavarande gruppen av folkpensionärer borde även

erhålla standardtillägg i samma proportion som andra pensionärer. En höjning av grundpensionen med 200 kronor syntes motionärerna icke vara oskäl- lig. Då gruppen i fråga omfattade endast 12 000 personer skulle en höjning av grundpensionen med 200 kronor icke bliva alltför betungande för stats- verket. För en allsidig belysning av de problem, som kunde vara förenade med en höjning av grundpensionen, syntes en utredning vara erforderlig. Denna borde slutföras snarast möjligt.

Frågan om höjning av grundpensionsbeloppet behandlas även i *motionen II: 698*. Motionären uttalar, att en viss förhöjning av pensionen till de inva- lider och sjukbidragsberättigade, som uppbar endast grundpension, måste anses i hög grad befogad, och föreslår »att riksdagen — — — måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en utredning av frågan om en stan- dardförbättring av grundpensionsbeloppet till invalider och sjukbidragsbe- rättigade och att förslag om sådan höjning förelägges 1957 års riksdag».

Tidpunkten för standardförbättringens genomförande

Propositionen

I propositionen föreslås som ovan nämnts, att den föreslagna standardför- bättringen av folkpensionerna skall genomföras fr. o. m. den 1 juli 1956.

Motioner

I *motionerna I: 541* och *II: 697* hemställes att riksdagen för sin del måtte besluta, att standardförhöjningen skall gälla retroaktivt från den 1 januari 1956 i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 1 juli samma år.

Motionärerna uttalar, att det enligt deras uppfattning är naturligt, att den folkpensionärerna tillkommande delaktigheten i den allmänna standard- höjningen, i likhet med vad som är regel för den stora massan av de yrkes- anställda, räknas från och med årsskiftet, och att de höjda folkpensionerna således utgår från den 1 januari innevarande år. Några tekniska hinder att låta höjningen av folkpensionerna gälla retroaktivt från den 1 januari torde, anför motionärerna, inte föreligga. De på statsverket fallande merkostna- derna för en höjning från den 1 januari 1956 kunde beräknas till 72,4 milj. kronor. Denna merkostnad rymdes väl inom det flera gånger större över- skottet på statsbudgeten för löpande budgetår. Statsfinansiella hinder för en höjning från och med årsskiftet föreläge således inte.

De före propositionens avlämnande väckta *motionerna I: 344* och *II: 264* innehåller som ovan i utlåtandet nämnts ett yrkande om vissa höjningar av ålderspensionerna. Dessa höjningar föreslås, som ovan jämväl omnämnts, bliva genomförda fr. o. m. den 1 januari 1957.

Finansieringen av standardförbättringen

Såsom bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen har de enskilda medborgarna att tillsammans med de allmänna skatterna erlagga pensionsavgift. Denna utgår för år räknat med 1,8 procent av vederbörandes till statlig inkomstskatt taxerade inkomst men är, på sätt närmare angivits i propositionen, begränsad så att den för äkta makar uppgår till högst 360 kr. och för ensamstående till högst 180 kr. Avgifternas maximibelopp har hittills avvägts så att de skulle ge försäkringsmässig täckning för folkpensionen åt dem, som under större delen av den avgiftspliktiga åldern erlade avgiftens maximibelopp. En årsavgift av 100 kr. skulle enligt denna avvägning ungefär svara mot ett pensionsbelopp för ensamstående av 1 000 kr. I överensstämmelse härmed fastställdes år 1953, då den allmänna ålderspensionen för ensamstående beräknades till 1 750 kr., pensionsavgiftens maximibelopp till de nu gällande.

Propositionen

Föredragande departementschefen anför bl. a.:

»Den av mig förordade höjningen av folkpensionerna jämte de indextilllägg, som tillkommit sedan år 1953, skulle, om man tillämpar samma principer som år 1953, motivera en höjning av uttagsprocenten från 1,8 till 2,1. Skulle man emellertid vilja genom pensionsavgifter täcka hela den kostnadsökning, som den av mig föreslagna pensionshöjningen medför, skulle härför erfordras en ytterligare höjning av uttagsprocenten med 0,4 enheter d. v. s. till 2,5. Detta skulle innebära att avgiftsmaximum höjdes från 360 resp. 180 kr. till 500 resp. 250 kr. Här må nämnas, att för taxeringsåret 1958 de påförda pensionsavgifterna kan beräknas uppgå till omkring 455 milj. kr. vid nuvarande uttagsprocent, 530 milj. kr. vid en uttagsprocent av 2,1 och 630 milj. kr. vid en uttagsprocent av 2,5.

I årets finansplan har chefen för finansdepartementet uttalat, att den tillämnade standardhöjningen av folkpensionerna, i likhet med vad som skedde 1953, borde finansieras genom en kombination av höjda avgifter och direkta tillskott av skattemedel. Med utgångspunkt från detta uttalande borde en höjning ske av folkpensionsavgiften från 1,8 till 2,1 procent. Emellertid har det på sätt i det följande anföres blivit aktuellt att genom fondering förbereda en blivande pensionsreform. En sådan fondering bör i nuvarande läge, d. v. s. innan frågan om en dylik pensionsreforms utformning bragts närmare sin lösning, komma till stånd genom tillskott från staten. Under sådana förhållanden synes det erforderligt att finansiera den nu aktuella höjningen av folkpensionerna genom en större höjning av pensionsavgiftens uttagsprocent än nyss angivits.

För statens del medför den av mig förordade pensionshöjningen för budgetåret 1956/57 en kostnadsökning med 145 milj. kr. Höjes uttagsprocenten för folkpensionsavgiften från 1,8 till 2,5 procent ökas härigenom såsom förut angivits statens inkomster för helt år räknat med brutto (630 — 455) 175 milj. kr. Genom att pensionsavgifterna är avdragsgilla vid taxeringen blir nettoökningen icke oväsentligt mindre. Pensionsavgifterna — vilka av uppbördstekniska skäl icke kan höjas förrän fr. o. m. år 1957 — hinner endast inflyta med det högre beloppet under två av nämnda budgetårs sex uppbörds-terminer eller med uppskattningsvis 55 milj. kr. På grund av nämnda förhållande kan statens tillskott till pensionshöjningens finansiering under budgetåret 1956/57 beräknas till (145 — 55) 90 milj. kr., om uttagsprocenten höjes till 2,5. Vid höjning av uttagsprocenten till 2,1 skulle nettokostnaden bli omkring 120 milj. kr.

Med hänsyn till vad förut anförts och då en stor del av kostnaden för pensionshöjningen i vart fall kommer att under budgetåret 1956/57 belasta staten samt då även vid uttagsprocenten 2,5 alla de som erlagt pensionsavgifter kan antagas efter försäkringsmässiga grunder få minst full valuta för sina avgifter — de avgifter som erlagts under förfluten tid motsvarar ingalunda de pensionsförmåner som numera kan påräknas — förordar jag att folkpensionsavgiftens uttagsprocent fastställs till 2,5 från och med den 1 januari 1957.»

Motioner

I *motionerna I: 540* och *II: 696* anföres, att den i propositionen föreslagna höjningen av folkpensionsavgifterna innebure, att den till år 1957 utlovade skattesänkningen helt eller delvis komme att ätas upp för de små inkomsttagarna, medan de större inkomsttagarna däremot finge betydande skattesänkningar, samt hemställs, »att riksdagen måtte besluta att godkänna Kungl. Maj:ts proposition nr 107 med förslag till lag om höjning av folkpensioner m. m. med den ändringen, att de nu utgående folkpensionsavgifterna bibehålles oförändrade».

Beträffande den höjning av ålderspensionen, som i *motionerna I:344* och *II: 264* föreslås fr. o. m. den 1 januari 1957, hemställs, som av det ovan i utlåtandet återgivna yrkandet framgår, att det måtte uppdragas åt Kungl. Maj:t att till årets riksdag utarbeta förslag till hur dessa höjningar skall finansieras. Motionärernas hemställan om förslag i finansieringsfrågan avser jämväl »kommande höjningar, till dess existensminimum uppnåtts».

Höjning av de s. k. fickpengarna

För tid, under vilken pensionsberättigad är intagen å fattigvårdssamhälle tillhörig anstalt eller mot avgift, som av fattigvårdssamhälle erlägges, åtnjuter vård eller försörjning å annan anstalt, äger fattigvårdssamhället upp-

bära honom tillkommande folkpension samt därav tillgodogöra sig i förra fallet kostnaderna för vården eller försörjningen och i senare fallet utgiven dagavgift eller annan vårdkostnad. Fattigvårdssamhället är dock skyldigt att av pensionsbeloppet månatligen tillhandahålla den pensionsberättigade 30 kr. eller, om denne på grund av sitt tillstånd inte kan begagna sig av kontanta medel, använda motsvarande belopp till ökande av hans trivsel eller eljest till hans personliga nytta. Detsamma gäller, då fattigvårdssamhälle haft kostnader för vård av pensionsberättigad under sådana omständigheter att samhället är berättigat till ersättning jämlikt 40 § 3 mom. i fattigvårdslagen. Vad nu sagts om fattigvårdssamhälles rätt att uppbära pension äger motsvarande tillämpning å kommun, såvitt angår pensionsberättigad, som jämlikt barnvårdslagen omhändertagits av barnavårdsnämnd (18 § 2 mom.).

I *propositionen* beröres icke frågan om storleken av det belopp — de s. k. fickpengarna — som enligt vad ovan sagts skall tillhandahållas vissa pensionsberättigade.

Nämnda fråga har emellertid upptagits i *motionen II: 699*, vari hemställts, »att riksdagen beslutar, att det belopp som enligt 18 § lagen den 26 juni 1946 om folkpensionering av kommun ur folkpensionen månatligen skall tillhandahållas pensionsberättigad som är intagen på fattigvårdssamhälle tillhörig anstalt skall höjas till 40 kronor, utgörande ett minimibelopp».

Samordningen mellan folkpensionerna och vissa andra pensioner

Propositionen

Departementschefen anför i propositionen i fråga om den inverkan på samordningen mellan folkpensionerna och vissa andra pensioner, som den föreslagna standardförbättringen kan ha:

»Det bör framhållas att en sådan höjning av folkpensionerna, som här föreslagits, påkallar en omprövning av reglerna om samordningen mellan folkpensionerna och andra av statsmedel utgående pensioner till statstjänstemän m. fl. Frågan härom har i annat sammanhang anmälts av chefen för civildepartementet.»

Motioner

I fråga om berörda samordning anföres i *motionerna I: 541* och *II: 697* följande.

Det sätt på vilket folkpensionen för närvarande är samordnad med den allmänna tjänstepensionen har genom den föreslagna höjningen av folkpensionsavgiften ånyo aktualiserats. Utan att här närmare ingå på dessa frågor vill vi peka på att det synes nödvändigt, att statsmakterna söker få till stånd en för de anställda mera tillfredsställande ordning. Den principiella ut-

gångspunkten vid strävandena att förbättra ålderstryggheten för grupper, som ännu ej har denna sak tillfredsställande ordnad, bör enligt vår mening vara, att försämring inte åstadkommes för någon grupp. I den mån vederbörande inte får del av höjningen av folkpensionen men ändå måste betala ökade avgifter försämras hans läge. Det synes oss naturligt, att en sådan försämring för vissa grupper undvikas. — — —

I motionerna hemställs, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t i kommande förhandlingar med de statsanställdas personalorganisationer beaktar i motionerna anförda synpunkter till undvikande av att höjning av pensionsavgifterna medför orättvisor mot personer i offentlig tjänst.

Fondering för framtida pensionsändamål

Propositionen m. m.

Vid anmälan av femte huvudtiteln i årets *statsverksproposition* framhöll föredragande departementschefen, statsrådet Ericsson vid punkten 113, s. 281 i det till statsverkspropositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet, att man borde räkna med att de sedan lång tid pågående utredningarna om en allmän pensionsreform snarast utmynnade i ett förslag därom. Vidare upplyste departementschefen att inom socialdepartementet övervägdes möjligheten att inom en nära framtid vidta åtgärder för att förbereda finansierandet av de kostnader som direkt eller indirekt kunde föranledas av en sådan reform samt att det var hans avsikt att, om övervägandena ledde till positivt resultat, föreslå att årets riksdag förelades proposition härom.

I nu *förevarande proposition* återkommer departementschefen till frågan om finansieringen av en allmän pensionsreform samt anför:

»Den offentliga debatten kring pensionsutredningens förslag ger vid handen, att enighet i stort sett råder om att en effektivisering av pensioneringen vid ålderdom och invaliditet bör komma till stånd så snart som möjligt. Emellertid visar också debatten, att skilda åsikter råder såväl om de principer, efter vilka ett nytt system bör vara uppbyggt, och om systemets anpassning till befintliga anordningar som beträffande detaljerna. Det är ännu för tidigt att taga ståndpunkt till dessa frågor. Tydligt är dock, att en effektiviserad pensionering måste medföra stora kostnader och få betydelsefulla samhällsekonomiska återverkningar, hur pensionssystemet än utformas. Under alla omständigheter måste man räkna med att finansiera en avsevärd del av ett nytt pensioneringssystem genom avgifter. Det förtjänar framhållas, att antalet åldringar befinner sig i stark tillväxt såväl absolut som relativt. Enligt beräkningar, som återges i pensionsutredningens betänkande, kommer antalet personer över 67 år att stiga (från cirka 680 000 f. n.) till 719 000 år 1960, 782 000 år 1965 och 852 000 år 1970, för att år 1985 ha passerat en miljon.

Med hänsyn till nu anförda förhållanden har jag funnit det angeläget att undersöka möjligheterna att så snart som möjligt lägga en finansiell grund för en blivande pensionsreform genom *f o n d e r i n g* av medel. Ju fortare en sådan grund skapas, desto snabbare kan reformen genomföras och ges hög effektivitet.»

De överväganden som ägt rum inom socialdepartementet hade emellertid ännu inte kunnat slutföras, anför departementschefen vidare, och departementschefen vore därför inte beredd att nu förorda, att något slutgiltigt förslag i frågan om det finansiella förberedelsearbetet för en pensionsreform framlades för riksdagen. Enighet torde emellertid, fortsätter departementschefen, föreligga om att en framtida pensionsreform bör uppbyggas på en viss fondbildning. Med hänsyn härtill och med hänvisning till vad han förut framhållit rörande angelägenheten av att en finansiell grund snarast skapades för en allmän pensionsreform, funne departementschefen det synnerligen önskvärt att redan nu upptaga frågan om en viss fondering för pensionsändamål.

Beträffande storleken av en dylik fondering samt förvaltningen av fonden, m. m., anför departementschefen:

»En första insats till en fond för detta ändamål synes kunna göras genom att det belopp, beräknat till 275 milj. kr., som under budgetåret 1956/57 beräknas inflyta genom den av 1955 års riksdag beslutade höjningen av skattesatsen för aktiebolag, ekonomiska föreningar m. fl. fonderas för framtida pensionsändamål i stället för att på i statsverkspropositionen föreslaget sätt tillföras budgetutjämningsfonden och innestå på särskilt konto i riksbanken. Jag föreslår alltså, att ifrågavarande medel får tagas i anspråk för förevarande ändamål. Fonderingen bör budgettekniskt redovisas över ett särskilt anslag på femte huvudtiteln, benämnt Fondering för framtida pensionsändamål.

De fonderade medlen bör komma till den användning, som Kungl. Maj:t och riksdagen framdeles bestämmer.

Såväl med hänsyn till syftet med fonderingsåtgärden som av praktiska skäl synes det lämpligt att i varje fall tills vidare anknyta förvaltningen av de fonderade medlen till pensionsstyrelsen. Enligt vad som framgått av den tidigare redogörelsen förvaltar styrelsen bl. a. den nuvarande folkpensioneringsfonden. För placeringen av fondens medel finnes en särskild fullmäktigeinstitution och för fondförvaltningen är fastställt ett särskilt reglemente.

Den nu avsedda fonderingen bör dock av bland annat redovisningstekniska skäl inte tillföras folkpensioneringsfonden, vilken är en kapitalfond. I stället bör fonderingen ske i en diversemedelsfond. Detta synes angeläget även med hänsyn till önskvärheten att kunna klart särredovisa de medel, som avses för den nu ifrågasatta fonderingen. En motsvarighet till en dylik diversemedelsfond är t. ex. den nuvarande yrkesskadeförsäkringsfonden.

Den nybildade fonden kan lämpligen benämnas särskilda pensioneringsfonden.

Det synes böra föreskrivas, att fullmäktige för folkpensioneringsfonden tillika skall ha ansvaret för placeringen av de medel som nu förutsättes avsätta för framtida pensionsändamål och att reglementet för förvaltningen av folkpensioneringsfonden i tillämpliga delar skall gälla jämväl beträffande förvaltningen av den föreslagna särskilda pensioneringsfonden. Så länge ifrågavarande fondavsättning endast består av medel, som inflyter som en följd av den förhöjda bolagsskatten, bör emellertid den särskilda pensioneringsfondens medel placeras i riksbanken, vilket motsvarar det steriliseringsarrangemang som f. n. tillämpas beträffande de tillfälliga, konjunkturpolitiskt motiverade statsinkomsterna. Erforderliga bestämmelser härom och om fondens förvaltning i övrigt torde få utfärdas av Kungl. Maj:t.»

Motioner

I *motionerna I: 518* och *II: 700* hemställes, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om anslag till Fondering för framtida pensionsändamål.

Beträffande användningen av de medel som enligt propositionens förslag skall avsättas till en fond samt innebörden av fondbildningen anföres i motionerna bl. a.:

De medel — 275 milj. kronor — som föreslås rubricerade som pensionsfond är av tillfällig natur. De uttaxeras via bolag och ekonomiska föreningar av hushållet i det klart angivna syftet att skära bort en del av en efterfrågan som av regeringen bedömts vara för stor för våra resurser. Dessa medel — av s. k. samhällsekonomiska skäl tvångssparade medel — skall »steriliseras», vilket också måste anses betyda att de icke får komma till produktiv användning. De skall förbli »steriliserade» så länge någon risk för överkonjunktur föreligger, en tidrymd som i ögonblicket icke låter sig bestämma och som över huvud taget torde bli svår att med någon större grad av säkerhet i förväg bestämma. De är placerade i riksbanken — räntelöst — och bildar följaktligen en statlig tillgångspost i en bank där staten har skuldposter som är mer än tio gånger större.

Att kalla vad som härvidlag föreslås i proposition nr 107 en »fondering» är om än ej formellt att ge en vedertagen term ett helt nytt innehåll eller att helt tömma den på innehåll. Genom den nya rubrik på ett befintligt konto som det framlagda förslaget leder till ändras ingenting reellt. Huruvida tillgången i fråga på sätt som riksdagen tidigare uttalat sig för användes för att betala statliga skulder eller för att vid någon obestämd tidpunkt redovisas i statliga skuldförbindelser är realekonomiskt likgiltigt. Någon självständig grund för utgifter — av pensioneringsart eller annat slag — bildar den icke i något fall, oavsett benämning, detta desto mindre som den skapats i det klart angivna syftet att minska de produktiva investeringarna i samhället.

En fond med stöd av vilken hållbara utfästelser om framtida pensioner skall kunna göras måste, anför motionärerna, utgöras av verkliga sparmedel

i produktiv verksamhet. Så skapades den grund för ökad trygghet på äldre dagar som hette ökad produktion och stigande produktivitet.

I motionerna göres i fortsättningen invändningar mot departementschefens uttalande i propositionen, att enighet skulle föreligga om att en framtida pensionsreform borde byggas upp på en viss fondbildning. I den mån departementschefen därmed avser en fondbildning under statlig kontroll och vid vilken staten äger förfoganderätten över de fonderade medlen, föreligger, uttalar motionärerna, ej någon sådan enighet. För motionärerna framstode det som avgörande att de medel människorna avsatte för sin pensionering förblive deras okränkbara egendom och att de finge en så lönande produktiv användning som anspråken på säkerhet i placeringen gjorde möjlig. Pensioneringsändamålet finge ej vara ett skäl att överföra resurser från medborgarnas egen disposition till statens.

I *motionerna I: 541* och *II: 697* hemställles, »att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts förslag om fondering till framtida pensionsändamål under budgetåret 1956/57 måtte i stället besluta, att de medel som inflyter under budgetåret 1955/56 genom den förhöjda bolagsskatten m. m. och genom investeringsavgiften måtte på tilläggsstat för detta budgetår anslås till *Fondering för framtida folkpensionsändamål*».

I motionerna framhållles, att det råder mycket delade meningar om hur en blivande pensionsreform skall utformas och hur anknytningen till nuvarande folkpensionering och befintliga privata pensioneringssystem skall anordnas. Dessa frågor utreddes för närvarande av en statlig kommitté. I detta läge syntes det inte vara lämpligt att binda sig för ett pensioneringssystem om vars utformning ännu ingen visste något närmare. Emellertid stode det klart, att hur än ett nytt eller kompletterat system komme att se ut, bleve det motiverat att göra betydande successiva höjningar av folkpensionerna. Om en fondbildning skulle komma till stånd på nuvarande stadium, vore det därför naturligare att anknyta till folkpensionen än till ett ännu ej utformat nytt pensioneringssystem.

Beträffande storleken av de belopp som kunde beräknas stå till förfogande för den i motionerna föreslagna fonden för folkpensionsändamål hänvisas i motionerna till att enligt redovisningen i finansplanen den höjda bolagsbeskattningen m. m. samt investeringsavgiften beräknades för innevarande budgetår inbringa ca 275 milj. kronor, vilka medel avsatts på särskilt konto i riksbanken.

Anslagsäskandena

I fråga om anslagen till viss fondbildning hänvisas till vad som ovan under särskild rubrik anförts därom.

Propositionen

Beträffande kostnaderna för den i propositionen föreslagna standardförbättringen anför departementschefen:

»Kostnaderna för en standardförhöjning av folkpensioner och änke- och änklingsbidrag motsvarande fyra indextillägg kan beräknas till 159,1 milj. kr., varav 0,7 milj. kr. faller på änke- och änklingsbidragen. Under förutsättning att standardhöjningen, i likhet med vad fallet är med indextilläggen, finansieras på samma sätt som de förmåner som skall förhöjas, kommer kommunerna att få bidra med 14,3 milj. kr., varav 0,3 milj. kr. kommer på änke- och änklingsbidragen. Kostnadsökningen för statens del blir sålunda 144,8 milj. kr., vilket belopp fördelas med 144,4 milj. kr. på folkpensionerna och 0,4 milj. kr. på änke- och änklingsbidragen.»

I fråga om anslagsbehovet för folkpensionsändamål i dess helhet för kommande budgetår anför departementschefen:

»På sätt framgår av den förut lämnade redogörelsen skulle enligt pensionsstyrelsens beräkning medelsbehovet för nästa budgetår under anslaget till Bidrag till folkpensioner m. m. uppgå till (1 416 + 36,1) 1 452,1 milj. kr. under förutsättning att — såsom nu är fallet — tre indextillägg utgår. Medelsbehovet under anslaget till Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m. skulle under samma förutsättning uppgå till (15,9 + 0,092) i avrundat tal 16 milj. kr. I statsverkspropositionen har anslagen uppförts med preliminärt beräknade belopp av 1 600 resp. 16 milj. kr. Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle under anslagen erfordras (1 452,1 + 144,4) 1 596,5 resp. (16 + 0,4) 16,4 milj. kr. Jag förordar, att anslaget till *Bidrag till folkpensioner m. m.* uppföres med samma avrundade belopp som preliminärt upptagits i statsverkspropositionen eller 1 600 milj. kr. samt att anslaget till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.* uppföres med 16,4 milj. kr.»

Motioner

I *motionerna I: 541* och *II: 697* hemställes, att riksdagen till tackande av kostnaderna för den i samma motioner föreslagna retroaktiva standardförbättringen måtte »på tilläggsstat för budgetåret 1955/56 under femte huvudtiteln till *Bidrag till folkpensioner m. m.* anvisa ett förslagsanslag av 72 400 000 kronor».

Vissa frågor i övrigt

Departementschefen anför bl. a.:

»I fråga om den lagtekniska utformningen av bestämmelserna om pensionsförhöjningen må erinras om att de i folkpensioneringslagen angivna pensionsbeloppen höjts från och med den

1 januari 1956 samtidigt som en omläggning av indexsystemet ägt rum. De sålunda vidtagna åtgärderna har för pensionsstyrelsen medfört ett betydande merarbete, vilket ännu icke slutförts. Redan av detta skäl synes det böra undvikas att i år verkställa en ytterligare uppräknig av de i folkpensioneringslagen angivna beloppen, vilket skulle medföra behov av nya ändringar också i fråga om indexregleringen. Härtill kommer att hela pensioneringsfrågan är under omprövning inom socialdepartementet. Jag förordar därför att bestämmelserna om pensionshöjningarna liksom år 1953 inflyter i en särskild lag om höjning av folkpensioner m. m.

Vad jag nu anfört såsom skäl för att i en fristående lag reglera frågan om en höjning av folkpensionerna äger inte motsvarande giltighet beträffande ändringen av pensionsavgifterna. Med hänsyn härtill bör den föreslagna höjningen av pensionsavgiften genomföras genom en ändring av 19 § folkpensioneringslagen. Denna ändring bör såsom tidigare anförts träda i kraft den 1 januari 1957; dock bör nuvarande avgiftsbestämmelser gälla ifråga om pensionsavgifter, som påföres för år 1957 eller tidigare år, d. v. s. pensionsavgifter, som beräknas med hänsyn till inkomsterna under år 1956 och tidigare år.

— — — — —

Det synes lämpligt att i detta sammanhang vidtaga vissa av den nya lagstiftningen om socialhjälp föranledda ändringar i folkpensioneringslagen. Enligt 18 § 2 mom. folkpensioneringslagen äger fattigvårdssamhälle rätt att för tid, under vilken pensionsberättigad är intagen å fattigvårdssamhälle tillhörig anstalt eller mot avgift, som erlägges av fattigvårdssamhälle, åtnjuta vård eller försörjning å annan anstalt, uppbära honom tillkommande folkpension samt härav tillgodogöra sig i förra fallet kostnaderna för vården eller försörjningen och i senare fallet utgiven dagavgift eller annan vårdkostnad. Detsamma gäller i vissa andra fall, nämligen då samhället haft kostnader för vård av pensionstagaren under sådana omständigheter att samhället är berättigat till s. k. landstingsgottgörelse enligt 40 § 3 mom. fattigvårdslagen; beträffande innehållet i sistnämnda lagrum må hänvisas till den förut lämnade redogörelsen för gällande bestämmelser. Motsvarande rätt att uppbära och tillgodogöra sig pension föreligger för kommun såvilt angår pensionsberättigad, som omhändertagits jämlikt barnavårdslagen.

Då lagen om socialhjälp träder i kraft den 1 januari 1957 försvinner begreppet fattigvårdssamhälle. I den nya lagen saknas bestämmelser motsvarande dem i 40 § 3 mom. fattigvårdslagen. Landstingsgottgörelserna borttages således från och med år 1957. Anledning saknas emellertid att beröva kommunerna möjligheten att av folkpensionen uttaga ersättning för vårdkostnader enligt samma regler som hittills. Det torde därför vara nödvändigt att 18 § 2 mom. omredigeras på sådant sätt att det materiella innehållet blir oförändrat även sedan lagen om socialhjälp trätt i kraft.

Vidare bör ur 26 § folkpensioneringslagen utmönstras den förut omnämnda regeln, att den, som är omhändertagen av den allmänna fattigvården för varaktig försörjning, ej må vara ordförande, ledamot eller suppleant i pensionsnämnd.»

Utskottet

Genom indexregleringen har folkpensionerna fortlöpande anpassats till de förändringar i penningvärdet som inträffat i vårt land. I den höjning av levnadsstandarden som ägt rum har folkpensionärerna däremot icke på motsvarande sätt tillförsäkrats del. År 1953 genomfördes emellertid en särskild lagstiftning om s. k. standardtillägg till folkpensionerna. Härigenom avsåg man att ge folkpensionärerna del av den standardförbättring som de förvärvsarbetande uppnått under tiden från folkpensioneringslagens tillkomst år 1946 t. o. m. år 1952. Det ekonomiska framskridandet har emellertid fortsatt, och löneutvecklingen har varit i ständigt stigande. Utskottet hälsar med tillfredsställelse, att jämväl folkpensionärerna nu genom det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget beredes en förbättrad levnadsstandard.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att allmän ålderspension, tilläggspension, änkepension och hustrutillägg samt änke- och änklingsbidrag höjes med belopp motsvarande fyra indextillägg. Ålderspensionen skulle således höjas med 200 kronor för ensamstående till f. n. 2 100 kronor och med 320 kronor för två makar till f. n. 3 360 kronor.

I motionerna I: 344 och II: 264, vilka väckts före propositionens avlämnande, yrkas en något större höjning av ålderspensionen än den av Kungl. Maj:t föreslagna, nämligen till 2 400 kronor för ensamstående och till 3 600 kronor för makar. Övriga folkpensionsförmåner beröres icke av motionärernas förslag. Den i motionerna föreslagna höjningen skulle icke träda i kraft förrän den 1 januari 1957, medan propositionens förslag avses genomfört fr. o. m. den 1 juli innevarande år. I motionerna I: 541 och II: 697 yrkas, att den i propositionen föreslagna standardhöjningen av folkpensionerna skall ges retroaktiv verkan från den 1 januari 1956. De på statsverket belöpande merkostnaderna härför beräknas i motionerna till 72,4 milj. kronor.

Utskottet finner den av Kungl. Maj:t föreslagna standardförbättringen av folkpensionsförmånerna till storleken väl avvägd med hänsyn till den förbättrade levnadsstandarden bland den förvärvsarbetande delen av befolkningen och till våra samhällsekonomiska resurser i förevarande läge samt tillstyrker, att folkpensionerna höjes med de i propositionen föreslagna beloppen. Utskottet tillstyrker jämväl att standardförbättringen, såsom i propositionen föreslås, genomföres fr. o. m. den 1 juli 1956. Utskottet avstyrker alltså motionerna I: 344 och II: 264 samt I: 541 och II: 697, såvitt nu är i fråga.

Det tillstyrkta förslaget innebär i fråga om den i invalidpensionen och

sjukbidraget ingående grundpensionen om 200 kronor icke någon ändring i förhållande till vad som nu gäller. De omkring 12 000 invalider, som har sådan inkomst att de ej är berättigade till invalidpensionens eller sjukbidragets inkomstprövade del — tilläggspensionen — utan uppbär endast grundpension, får alltså ej någon höjning. Ej heller föreslås i propositionen någon höjning av blindtillägget och vårdtillägget, vilka i likhet med grundpensionen utgår utan inkomstprövning. Beträffande förstnämnda icke inkomstprövade förmån — invalidpensionens och sjukbidragets grundpension — yrkas i motionerna I: 512 och II: 678 samt i motionen II: 698 viss utredning i syfte att höja beloppet. Frågan om förbättrade förmåner för invalider sammanhänger nära med det pågående arbetet på en allmän pensionsreform. Sedan 1951 års pensionsutredning under fjolåret avlämnat ett betänkande i ämnet, har chefen för socialdepartementet efter Kungl. Maj:ts bemyndigande av den 27 januari i år tillkallat en särskild, parlamentariskt sammansatt beredning med uppdrag att inom socialdepartementet biträda vid fortsatt handläggning av frågan om förbättrad pensionering och därmed sammanhängande spörsmål. Beredningens arbete skall bedrivas med all möjlig skyndsamhet. I vart fall om förslag till en allmän reform inom detta område kan framläggas inom en nära framtid saknas enligt utskottets mening anledning att nu begära en särskild utredning för lösandet av den i motionerna berörda detaljfrågan. Utskottet avstyrker därför de ifrågavarande utredningsyrkandena.

I motionen II: 699 yrkas, att de s. k. fickpengarna till folkpensionärer som är intagna på ålderdomshem och vissa andra anstalter skulle höjas från nuvarande 30 till 40 kronor i månaden. I frågan om dessa belopp genomfördes så sent som vid fjolårets riksdag en betydande höjning, nämligen från 16 kronor i månaden (jämfte för december ytterligare 8 kronor) till 30 kronor i månaden. Med hänsyn härtill synes det utskottet som om anledning icke nu föreligger att ytterligare höja beloppet av fickpengarna. Motionen avstyrkes alltså.

I fråga om finansieringen av standardtilläggen ansluter sig utskottet till vad föredragande departementschefen i ämnet anfört och tillstyrker, att folkpensionsavgiften höjes till 2,5 procent av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten, maximerad dock för ensamstående till 250 och för makar till 500 kronor om året. Yrkandet i motionerna I: 540 och II: 696 om avslag å propositionen i denna del avstyrkes alltså. Genom vad utskottet i fråga om pensionsavgiften tillstyrkt torde även yrkandet i motionerna I: 344 och II: 264 om begäran hos Kungl. Maj:t om en finansieringsplan för de i motionerna begärda höjningarna få anses besvarat, i vad avser den av utskottet tillstyrkta höjningen. I vad motionärerna avser en finansieringsplan för kommande förbättringar av pensionsförmånerna torde, med hänsyn till det arbete som pågår inom den ovan berörda särskilda beredningen, motionerna icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Jämväl förslaget i propositionen om en fondering för framtida pensionsändamål sammanhänger med frågan om en allmän pensionsreform. Departementschefen framhåller i propositionen, att enighet i stort sett råder om att en effektivisering av pensioneringen vid ålderdom och invaliditet bör komma till stånd så snart som möjligt samt att det är tydligt, att en effektiviserad pensionering måste medföra stora kostnader och få betydelsefulla samhällsekonomiska återverkningar, hur än pensionssystemet utformas. Departementschefen betonar vidare bl. a. dels att det ännu är för tidigt att taga ståndpunkt till frågan om de principer, efter vilka ett nytt system bör vara uppbyggt, och dels att något slutgiltigt förslag i fråga om det finansiella förberedelsearbetet för en pensionsreform inte nu kan framläggas för riksdagen. I direktiven för ovannämnda särskilda beredning framhålles, att hinder icke bör föreligga att överväga även andra lösningar av själva pensionsfrågan än den av pensionsutredningen föreslagna, i den mån sådana kan komma att aktualiseras i samband med utredningsarbetet, och det bör enligt direktiven ankomma på beredningen att närmare undersöka alternativa lösningar av pensionsfrågan. Förslaget om fondering förutsätter således uppenbarligen icke att för en framtida allmän pensionering skall väljas den form, som 1951 års pensionsutredning föreslagit. Med hänsyn härtill och på de skäl departementschefen i propositionen anfört för en fondering tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag, att medel redan nu skall avsättas till en fond för pensionsändamål. Utskottet avstyrker alltså förslaget i motionerna I: 541 och II: 697, att medel i stället skulle anslås till fondering för framtida folkpensionsändamål. Beträffande storleken av fonden reses i nämnda motioner icke någon invändning mot propositionens förslag, som innebär att 275 milj. kronor skall avsättas för ändamålet. Där emot yrkas avslag å propositionens förslag, att till fonden skall tagas i anspråk det belopp, som under budgetåret 1956/57 beräknas inflyta genom den av 1955 års riksdag beslutade höjningen av skattesatsen för aktiebolag, ekonomiska föreningar m. fl. I stället föreslås, att — till fondering för framtida folkpensionsändamål — skall anslås de medel som inflyter under budgetåret 1955/56 genom den förhöjda bolagsskatten m. m. och genom investeringsavgiften. Utskottet finner icke anledning att i berörda del frångå Kungl. Maj:ts förslag. Utskottets tillstyrkan av Kungl. Maj:ts förslag i fonderingsfrågan innebär, att utskottet avstyrker jämväl motionerna I: 518 och II: 700, i vilka yrkas avslag å propositionen i denna del.

I anledning av yrkandet i motionerna I: 541 och II: 697, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle anhålla, att Kungl. Maj:t i kommande förhandlingar med de statsanställdas personalorganisationer skulle beakta vissa i motionerna anförda synpunkter till undvikande av att höjning av pensionsavgifterna medför orättvisor mot personer i offentlig tjänst, vill utskottet erinra om att departementschefen i propositionen anfört, att en sådan höjning av folkpensionerna som här föreslagits påkallar en ompröv-

ning av reglerna om samordningen mellan folkpensionerna och andra av statsmedel utgående pensioner till tjänstemän m. fl. Vidare erinrar utskottet om att Kungl. Maj:t genom propositionen nr 81 angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m. underställt nämnda fråga om samordning riksdagens prövning samt att riksdagen med godkännande av statsutskottets över propositionen avgivna utlåtande nr 68 bifallit propositionen. Vad gäller samordningen har därvid beaktats jämväl den nu föreslagna standardhöjningen, i vilken fråga överenskommelse träffats vid de med statstjänstemännens huvudorganisationer förda förhandlingarna. Det torde få ankomma på statstjänstemännens organisationer att, i den mån så ej redan skett, tillvarata statstjänstemännens intressen jämväl i vad avser inverkan av nu förevarande avgiftshöjning. Utskottet finner ej anledning att i skrivelse till Kungl. Maj:t framföra i motionerna anförda eller andra synpunkter på frågan.

Mot de i propositionen gjorda beräkningarna av anslag till Bidrag till folkpensioner m. m. och till Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m. har utskottet ej funnit anledning till erinran.

Ej heller i övrigt har utskottet funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

A. att riksdagen, med bifall till förevarande proposition, nr 107, såvitt avser förslaget till lag om höjning av folkpensioner m. m., samt med avslag å motionerna I: 344 och II: 264, såvitt avser höjning av beloppet av allmän ålderspension utöver vad i propositionen föreslås, och å motionerna I: 541 och II: 697, i vad avser retroaktiv standardhöjning av folkpensionerna från den 1 januari 1956, måtte för sin del antaga nämnda lagförslag;

B. att riksdagen med bifall till förevarande proposition, såvitt avser förslaget till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, och med avslag å motionerna I: 540 och II: 696 samt II: 699 måtte för sin del antaga nämnda lagförslag;

C. att riksdagen måtte avslå motionerna I: 541 och II: 697, i vad avser anvisande på tilläggsstat för budgetåret 1955/56 under femte huvudtiteln till *Bidrag till folkpensioner m. m.* av ett förslagsanslag av 72 400 000 kronor;

D. att riksdagen måtte för budgetåret 1956/57 under femte huvudtiteln anvisa

1) till *Bidrag till folkpensioner m. m.* ett förslagsanslag av 1 600 000 000 kronor; samt

2) till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.* ett förslagsanslag av 16 400 000 kronor;

E. att riksdagen, med avslag å motionerna I: 518 och II: 700 samt I: 541 och II: 697, sistnämnda båda motioner i vad avser fondering för framtida folkpensionsändamål, måtte för budgetåret 1956/57 under femte huvudtiteln anvisa till *Fondering för framtida pensionsändamål* ett anslag av 275 000 000 kronor;

F. att motionerna I: 512 och II: 678 samt II: 698 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

G. att motionerna I: 344 och II: 264, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och under A. hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

H. att motionerna I: 541 och II: 697, i vad avser skrivelse till Kungl. Maj:t rörande beaktande vid kommande förhandlingar med de statsanställdas personalorganisationer av vissa synpunkter, i den mån motionerna härutinnan icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 maj 1956

På sammansatt stats- och andra lagutskotts vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från statsutskottet: herrar Gustaf Karlsson, Birger Andersson, Jacobsson, Åkerström, fröken Elmén och herr Hansson i Skegrie;

från andra lagutskottet: herr Axel E. Svensson, fru Carlqvist, fru Svenson, fru Johansson i Norrköping, herrar Jacobsson i Tobo och Hagård.

Reservationer

Vid utskottets hemställan under A

av fröken *Elmén* samt herrar *Jacobsson* och *Jacobsson* i Tobo, vilka ansett

a) att det stycke i utskottets motivering å s. 22, som börjar med orden »Utskottet finner» och slutar med orden »i fråga.», bort ersättas med följande uttalande:

Utskottet delar den i motionerna I: 541 och II: 697 framförda uppfattningen att den folkpensionärerna tillkommande delaktigheten i den allmänna standardhöjningen i likhet med vad som är regel för den stora massan av de yrkesanställda räknas fr. o. m. årsskiftet och att de höjda folk-

pensionerna således borde utgå från årets början. Utskottet tillstyrker alltså förslaget i motionerna i denna del och föreslår att på tilläggsstat under femte huvudtiteln för budgetåret 1955/56 till Bidrag till folkpensioner m. m. anvisas 72,4 milj. kronor. — Motionerna I: 344 och II: 264 kan utskottet däremot icke tillstyrka, såvitt nu är i fråga.

b) att utskottet bort hemställa, att riksdagen med bifall till motionerna I: 541 och II: 697, såvitt nu är i fråga, samt med avslag å motionerna I: 344 och II: 264, såvitt nu är i fråga, och med förmälan, att det i förevarande proposition, nr 107, framlagda förslaget till lag om höjning av folkpensioner m. m., icke kunnat i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga nämnda lagförslag med den ändringen, att övergångsbestämmelsen erhåller följande lydelse: »Denna lag skall äga tillämpning från och med den 1 januari 1956.»

Vid utskottets hemställan under B

av fröken *Elmén* samt herrar *Jacobsson* och *Jacobsson* i Tobo, vilka ansett, att det stycke i utskottets motivering å s. 23, som börjar med orden »I motionen» och slutar med orden »avstyrkes alltså.», bort ersättas med följande uttalande:

I motionen II: 699 yrkas att de s. k. fickpengarna till folkpensionärer som är intagna på ålderdomshem och vissa andra anstalter skulle höjas från nuvarande 30 kronor till 40 kronor i månaden. I fråga om dessa belopp vill utskottet till en början erinra om att en betydande höjning genomfördes så sent som vid fjolårets riksdag, nämligen från 16 kronor i månaden till 30 kronor i månaden. Skälig anledning att nu ytterligare höja de i lagen fastställda minimibeloppen av fickpengarna synes därför utskottet inte föreligga. Utskottet vill emellertid framhålla, att utskottet utgår från att de kommunala huvudmännen på samma sätt som hittills med hänsyn till skiftande lokala förutsättningar beaktar behoven i de individuella fallen av högre fickpenning än de i lagen bestämda minimibeloppen. I övrigt anser utskottet att motionen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vid utskottets hemställan under C

av fröken *Elmén* samt herrar *Jacobsson* och *Jacobsson* i Tobo, vilka under hänvisning till sin reservation vid utskottets hemställan under A ansett, att utskottet bort hemställa, att riksdagen med bifall till motionerna I: 541 och II: 697, såvitt nu är i fråga, måtte på tilläggsstat för budgetåret 1955/56 under femte huvudtiteln till *Bidrag till folkpensioner m. m.* anvisa ett förslagsanslag av 72 400 000 kronor.

Vid utskottets hemställan under E

1. av herr *Hagård*, som ansett,

a) att det stycke i utskottets motivering å s. 24, som börjar med orden »Jämväl förslaget» och slutar med orden »denna del.», bort ersättas med följande uttalande:

»Svenska folkets pensionsfråga» bör enligt utskottets mening icke lösas genom en obligatorisk pensionsförsäkring av sådan karaktär som föreslagits av pensionsutredningen. Mot en sådan kan så avgörande erinringar göras att denna linje bör övergivas. Lösningen måste sökas över en successivt förbättrad, inflationssäker folkpension med rätt till delaktighet för folkpensionärerna i allmän standardökning. Åtgärder bör dessutom vidtagas för att underlätta ett genomförande av en ovanpå folkpensionen lagd frivillig pensionering.

Med denna utgångspunkt kan utskottet icke medverka till beslut om att nu genomföra en »fondering» för pensioneringsändamål — detta särskilt som förslaget därtill i realiteten endast innebär att rubriken på en redan förutsatt avsättning ändras. Någon verklig grund för framtida pensionering lägges icke genom att statsverket för ändamålet binder en fordran i den bank där samma statsverk har skulder som mer än tio gånger överstiger beloppet av denna fordran.

Utskottet avstyrker alltså propositionen samt motionerna I: 541 och II: 697, såvitt nu är i fråga.

b) att utskottet bort hemställa, att riksdagen med bifall till motionerna I: 518 och II: 700 samt med avslag å motionerna I: 541 och II: 697, såvitt gäller viss fondering, måtte avslå det i propositionen gjorda äskandet om anslag för budgetåret 1956/57 under femte huvudtiteln till *Fondering för framtida pensionsändamål* av 275 000 000 kronor.

2. av fröken *Elmén* samt herrar *Jacobsson* och *Jacobsson* i Tobo, vilka ansett

a) att i det stycke i utskottets motivering å s. 24, som börjar med orden »Jämväl förslaget» och slutar med orden »denna del.», det avsnitt, som börjar med orden »Förslaget om», innefattar de sista åtta meningarna i stycket och slutar med ovan nämnda ord »denna del.», bort ersättas med följande uttalande:

Det råder således oklarhet om hur en sådan reform skall utformas, framför allt i fråga om hur anknytningen till nuvarande folkpensioneringen och befintliga privata pensioneringssystem skall anordnas. I detta läge synes det därför icke vara lämpligt att binda sig för ett pensioneringssystem vars framtida utformning är föremål för utredning. Klart är enligt utskottets mening dock att hur än ett nytt eller kompletterat system kommer att utformas synes det motiverat att göra betydande successiva höjningar av

folkpensionerna. Om en fondbildning skall komma till stånd på nuvarande stadium är det därför naturligare att anknyta till folkpensionen än till ett ännu ej utformat nytt pensioneringssystem. Utskottet delar alltså i nu nämnda avseenden den uppfattning som kommit till uttryck i motionerna I: 541 och II: 697. Utskottet föreslår därför att medel anslås till fondering för framtida folkpensionsändamål.

Beträffande storleken av fonden tillstyrker utskottet likaledes yrkandet i nämnda motioner, vilket vad angår beloppet överensstämmer med propositionens förslag nämligen att 275 milj. kronor avsättes för ändamålet. Likaså tillstyrker utskottet det i samma motioner framställda yrkandet att till fonderingen skall anslås de medel som inflyter under budgetåret 1955/56 genom den förhöjda bolagsskatten m. m. och genom investeringsavgiften. Utskottet avstyrker således på denna punkt det i propositionen framförda förslaget att till fonden avsätta det belopp, som under nästa budgetår beräknas inflyta genom den förhöjda bolagsskatten. Utskottet föreslår alltså att på tilläggsstat för budgetåret 1955/56 under femte huvudtiteln anvisas ett anslag av 275 milj. kronor till Fondering för framtida folkpensionsändamål.

b) att utskottet bort hemställa, att riksdagen med avslag å motionerna I: 518 och II: 700 och med bifall till motionerna I: 541 och II: 697, såvitt nu är i fråga, samt med avslag å propositionen, såvitt avser fondering för framtida pensionsändamål, måtte å tilläggsstat för budgetåret 1955/56 under femte huvudtiteln till *Fondering för framtida folkpensionsändamål* anvisa de medel som inflyter under sagda budgetår genom den förhöjda bolagsskatten m. m. och genom investeringsavgiften.

3. av herr *Hansson* i Skegrie och fru *Svenson*, vilka ansett

a) att av det stycke i utskottets motivering å s. 24, som börjar med orden »Jämväl förslaget» och slutar med orden »denna del.», det avsnitt som börjar med nyssnämnda ord »Jämväl förslaget», omfattar de sju första meningarna i stycket och slutar med orden »framtida folkpensionsändamål.», bort ersättas med följande uttalande:

Enighet torde i stort sett råda beträffande behovet av en effektivisering av ålders- och invalidpensioneringen, samt att en sådan effektivisering måste medföra betydande kostnader. Med hänsyn härtill tillstyrkes Kungl. Maj:ts förslag att medel skall avsättas till en fond för dylika ändamål.

Utskottet, som anser att en framtida utbyggnad och förbättring av den allmänna ålders- och invalidpensioneringen bör ske på den nuvarande folkpensioneringens grund, finner med hänsyn härtill att avsättningen till en dylik fond bör avse en utbyggnad av den nuvarande folkpensioneringen.

Utskottet tillstyrker alltså förslaget i motionerna I: 541 och II: 697, i vad det avser att medel skall anslås till *Fondering för framtida folkpensions-*

ändamål. I fråga om de medel som skall anslås till fonden tillstyrker utskottet propositionens förslag. — Motionerna I: 518 och II: 700 avstyrkes alltså.

b) att utskottet bort hemställa, att riksdagen med avslag å motionerna I: 518 och II: 700 samt med bifall till motionerna I: 541 och II: 697, sistnämnda båda motioner i vad de avser att medel skall anslås icke till Fondering för pensionsändamål utan till Fondering för framtida folkpensionsändamål, måtte på det sätt bifalla propositionen, såvitt nu är i fråga, att riksdagen för budgetåret 1956/57 under femte huvudtiteln anvisar till *Fondering för framtida folkpensionsändamål* ett anslag av 275 000 000 kronor.

Vid utskottets hemställan under F

av fröken *Elmén* samt herrar *Jacobsson, Jacobsson* i Tobo och *Hagård*, vilka ansett

a) att det stycke i utskottets motivering, som börjar å s. 22 med orden »Det tillstyrkta» och slutar å s. 23 med orden »ifrågavarande utredningsyrkandena.», bort ersättas med följande uttalande:

I propositionen föreslås icke någon höjning av grundpensionen. Härigenom kommer omkring 12 000 invalider och sjukbidragsberättigade att ställas utanför den i propositionen föreslagna standardförbättringen för folkpensionärerna. Beloppet av grundpensionen, vilket icke är indexreglerat, har icke undergått någon höjning sedan folkpensioneringslagens tillkomst år 1946, och en höjning är därför i hög grad motiverad med hänsyn till såväl den därefter inträffade penningvärdeförsämringen som också de år 1953 genomförda och de nu föreslagna standardtilläggen. Frågan om en höjning av grundpensionen bör enligt utskottets mening lika litet som frågan om de i propositionen föreslagna standardtilläggen till övriga folkpensionärer sammankopplas med pågående utredning om en allmän pensionsreform. Med hänsyn till den inverkan en höjning av grundpensionen kan ha på tilläggs pensionen vill utskottet icke utan utredning därom nu föreslå en omedelbar höjning, men anser, att frågan bör närmare undersökas och att förslag bör av Kungl. Maj:t framläggas till 1957 års riksdag.

b) att utskottet bort hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan om en höjning av grundpensionen och att Kungl. Maj:t ville för 1957 års riksdag framlägga de förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Vid utskottets hemställan under H

av fröken *Elmén* samt herrar *Jacobsson, Jacobsson* i Tobo och *Hagård*, vilka ansett

a) att det stycke i utskottets motivering som börjar å s. 24 med orden »I anledning» och slutar å s. 25 med orden »på frågan.», bort ersättas med följande uttalande:

Samordningen mellan folkpensionerna och tjänstepensionerna har baserats på en lägre folkpensionsavgift än den nu föreslagna. Det innebär därför en orättvisa mot dem som åtnjuter tjänstepension, att de får betala den högre folkpensionsavgiften. En förbättring av folkpensioneringen bör icke få medföra en försämring för vissa grupper. Tjänstemännen bör därför erhålla kompensation för att de i ökad utsträckning får bidra till de samlade pensionsförmåner, som utgår till dem. Utskottet anser därför, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t bör anhålla, att Kungl. Maj:t i kommande förhandlingar med de statsanställdas personalorganisationer beaktar de i motionerna I: 541 och II: 697 i förevarande avseende anförda synpunkterna.

b) att utskottet med bifall till motionerna I: 541 och II: 697, såvitt nu är i fråga, bort hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t i kommande förhandlingar med de statsanställdas personalorganisationer beaktar i motionerna anförda synpunkter till undvikande av att höjning av pensionsavgifterna medför orättvisor mot personer i offentlig tjänst.
